

Eindelijk praten we weer eens over onderwijs

Jarenlang reisde hij niet naar Europa en nog nooit trad hij op in Nederland. Wie de Amerikaanse onderzoeker, trainer en auteur Robert Marzano persoonlijk wilde spreken, moest zelf de Atlantische Oceaan oversteken. Maar begin oktober kwam de onderwijsdeskundige dan toch naar Amsterdam. Als spreker op het internationale onderwijscongres Making Shift Happen, en voor de presentatie van de Nederlandse vertaling van zijn laatste boek *Becoming a reflective teacher* (*De reflectieve leraar*).

Tekst:
Mirte van Dijk

Fotografie:
Wim Noorman

Tijdens het congres op 8 oktober in de Beurs van Berlage is Marzano keynote speaker. Samen met trainers Tammy Heflebower en Phil Warrick spreekt hij over de nieuwste inzichten en onderzoeken van het Marzano Research Lab. Later die dag schuift het drietal aan bij een diner in filmmuseum EYE. Bazalt – de uitgever van Marzano in Nederland – nodigde samen met partners HCO, NPCZ, Fontys Fydes en OnderwijsAdvies bestuurders, directeuren en beleidsmakers in het primair en voortgezet onderwijs uit. Zo'n zestig mensen komen bijeen voor een gezellig en bevlogen samenzijn. Wat bindt deze mensen, en welke impact heeft het gedachtegoed van Marzano op de dagelijkse praktijk?

Kenmerkend voor het werk van Marzano en zijn team is hun vertaling van onderzoek en theorie naar concrete aanwijzingen voor de dagelijkse praktijk. De toepasbaarheid van Marzano's strategieën komt terug aan elke tafel waar de onderwijsdeskundige aanschuift. Scholen kiezen een aanpak die bij hen past en gaan daarmee aan de slag.

*De resultaten zijn steeds: meer focus,
meer structuur, meer rust, meer betrokkenheid.*

Mary-Ann van Hoof, directeur van basisschool 't Palet in Dinther, maakte zes jaar geleden kennis met het werk van Marzano. "Ik dacht: dat hebben wij niet nodig, *Wat werkt* is voor scholen die onder de maat presteren en wij doen het best heel aardig." Een adviseur van Fontys Fydes wees Van Hoof erop dat de instrumenten van Marzano er ook zijn voor scholen die hun didactische strategieën willen verbeteren. "En dat wilden we", zegt Van Hoof. "Leraren waren zo opgelucht: 'eindelijk praten we weer eens over onderwijs', verzuchtten ze." Uit Marzano's boek *Wat werkt op school* koos 't Palet een van de strategieën en ging aan de slag. "De leraren hebben zijn werk echt omarmd." En dat heeft de school veel opgeleverd. "De leraren ervaren minder werkdruk, het werk is meer behapbaar, hun vaardigheden zijn verbeterd. Ze hebben echt houvast aan de strategieën, en dat geeft rust."

De school kiest steeds een strategie en oefent daar twee maanden mee. "Daarna komen vijf collega's kijken in de les en geven aan het eind hun feedback", vertelt Van Hoof. "Feedback was vroeger een vies woord bij ons op school. Kritiek ontvangen is moeilijk, maar op een kritische manier collega's observeren en zelf feedback geven, was voor velen nog veel enger." Oefening baart kunst, blijkt ook in Dinther. "Feedback is nu zo waardevol geworden."

Ook op basisschool De Kleine Wereld in Moerwijk bleek feedback van grote waarde toen de school door de inspectie een zinkend schip werd genoemd in haar rapport. "Leraren stonden voor de klas maar deden niets met de resultaten van hun werk", vertelt meester Garnt. In 2011 ging de school aan de slag met *Wat werkt in de klas*.

Uitgever : Bazalt
 Pagina's : 224
 ISBN : 978-94-61181-72-5
 Prijs : € 59,-

 Verkrijgbaar via www.bazalt.nl

“Dit is het boek dat leraren recht in het hart raakt, dit gaat over hen.”

“We kozen voor ‘doelen stellen en feedback geven’. Daar hadden we de meeste controle over en dat had de meeste impact.” Er kwam meer contact tussen leerkrachten onderling, en met resultaat. Al na een jaar was de inspectie beduidend positiever, en hoopvol gestemd voor de toekomst. De school is wakker geschud. “Door doelen te stellen, weten we wat we de kinderen willen leren, er gaat nu veel minder tijd verloren met alles eromheen. Kinderen gaan van school met het gevoel dat ze alles geleerd hebben dat ze kunnen leren.”

Marzano benadrukt dat hij slechts de instrumenten voor dit alles levert. De enthousiaste verhalen van de dinergasten ontroeren hem. “Ik ben oud genoeg om me de tijd zonder *power tools* te herinneren. Iets bouwen of maken kostte toen veel meer tijd dan nu. Wat ik gemaakt heb zijn dan misschien de *power tools* voor een school. Daarmee kunnen zij iets maken wat vroeger veel meer tijd en veel meer energie kostte. Maar resultaten komen er uiteindelijk alleen door de wil van het schoolmanagement en de leraren om beter te worden.”

Op zoek naar de mogelijkheden van coöperatief leren, was het de toepasbaarheid van die *power tools* die Carla Hebels, coach en trainer bij Yulius Onderwijs, raakte. “De taal van Marzano is zo helder, wat hij zegt sluit direct aan bij de praktijk in de klas. En het is makkelijk toe te passen. Ik was meteen verkocht toen ik zijn principes ontdekte.”

Het nieuwste boek, *De reflectieve leraar*, is het negende boek van Marzano dat uitgeverij Bazalt in het Nederlands uitgeeft. Hebels heeft het al in huis. Het boek koppelt reflectie aan effectieve manieren van lesgeven. Voor velen is het een bevestiging van wat men eigenlijk al wist. “Het is wat wij altijd al zeggen: reflectie is zo belangrijk”, zegt Hebels. “Eigenlijk had dit het eerste boek moeten zijn.” Trainer Phil Warrick geeft haar gelijk.

De Reflectieve Leraar is alweer het negende boek van Marzano dat in het Nederlands wordt uitgegeven door Bazalt. Met deze publicaties en de erbij horende trainingen willen we leraren en leidinggevenden op school een diepgaand programma van research-based strategieën aanbieden die in de klas gebruikt kunnen worden om de prestaties van leerlingen te verbeteren. Sinds 2006 participeren onze Marzano-experts in conferenties en workshops van Robert Marzano en zijn medewerkers om te zorgen dat zijn waardevolle inzichten ook beschikbaar zijn voor het Nederlandse onderwijs.

Veel van de strategieën die in dit boek worden behandeld zijn ook besproken in boeken als *Wat werkt op school* (Marzano, 2007), *Wat werkt in de klas* (Marzano, Pickering & Pollock, 2008), *Wat werkt: pedagogisch handelen en klassenmanagement* (Marzano, Marzano & Pickering, 2010) en *De Kunst en Wetenschap van het Lesgeven* (Marzano, 2011). Deze boeken hebben een hoofdstuk of een deel daarvan aan een bepaalde leerstrategie gewijd, maar in *De Reflectieve Leraar* worden ze voorzien van checklists en zo besproken dat leraren zelfsturend hun eigen didactische en pedagogische handelen kunnen verbeteren.

Ik ben er trots op dat, dankzij de samenwerking met Marzano Research Lab, we met dit boek (en de later uitkomende vertaling van *Coaching Classroom Instruction*) nieuw gereedschap beschikbaar hebben dat leraren helpt bij het uitvoeren van hun belangrijke werk.

Dook Kopmels
 Manager Bazalt Educatieve Uitgaven